

GUIA DOCENT DE L'ASSIGNATURA

Titulació acadèmica		Llicenciatura / Màster en Teologia				
Assignatura		6S22ST Qüestions obertes a partir del Concili de Nicea del 325				
Any	2023-2024	Curs	Segon	Valor lectiu	5 ECTS	
Període lectiu	Segon semestre	Hores setmanals		2	Àrea	Teologia Sistemàtica
Professor/a	Joan Torra			Llengua	Català	

Descripció/Justificació

L'any 2025 es compliran 1700 anys de la celebració del concili de Nicea. El concili va representar un canvi radical per a l'Església cristiana que s'havia estès per tot l'imperi malgrat la persecució a la qual havia estat sotmesa des dels seus inicis. És obvi que això planteja molts interrogants sobre la significació que va tenir aquest concili. És així que l'època antiga, l'època dels Pares de l'Església, sempre es divideix en un abans i un després de Nicea.

Com era l'església abans? Com es vivia la fe cristiana? Com va passar a ser després? Què va representar la fórmula de fe de Nicea per a l'Església? Quin paper va passar a tenir en l'Imperi? Com es va celebrar la litúrgia en la nova situació? Per què es van suscitar qüestions cristològiques de manera tan important? I les trinitàries? Quins canvis eclesiològics es van produir?

Són molts els interrogants que suscita el concili de Nicea! Són tants que justifiquen que es faci un seminari d'estudi per valorar què va representar per a la vida de l'Església i quines conseqüències ha comportat per a la posteritat.

Requisits i orientacions prèvies

Cal haver cursat el Batxillerat en Teologia i en el seu interior de manera particular la matèria de Patrologia així com la Història de l'Església antiga.

Objectius

Generals

Aprendre a treballar sobre el concili, i analitzar bé la situació anterior a la seva celebració, estudiar què va representar la celebració i veure'n les conseqüències.

Específics

A més d'aprendre a treballar metòdicament caldrà saber projectar-ho en cadascun dels àmbits d'estudi de la teologia. La sistemàtica amb les implicacions cristològiques, trinitàries, amb la fórmula de fe; la vida cristiana que en deriva; la litúrgica amb la celebració del culte cristià i les institucions eclesials de la iniciació cristiana; el paper del dret en l'Església i l'organització territorial; la mirada antropològica i filosòfica que comporta; el paper de l'Escritura i el valor que tindrà el Magisteri i la Tradició.

Competències

Competències transversals (genèriques)

- Capacitat d'organització i planificació del treball intel·lectual, amb esforç i perseverança per portar-lo a terme.
- Capacitat d'anàlisi i de síntesi en els diversos elements que van apareixent.
- Capacitat de reflexió, de raonament crític i de discerniment sobre allò essencial i accessori.
- Claredat en el pensament i precisió en l'expressió parlada i escrita a l'hora d'elaborar un discurs teològic, per tal d'aprendre a construir el propi coneixement.
- Coneixement de les fonts d'informació.
- Capacitat de treball en equip i d'exposició/debat sobre les matèries tractades.

Competències específiques:

- Descriure i justificar les característiques específiques i diferenciadores dels textos objecte d'estudi.
- Conèixer i entendre el context històric i cultural en què s'han elaborat.
- Coneixement dels principals fonaments històrics.

Continguts

1. La situació prèvia al concili de Nicea
 - 1.1. El model de vida cristiana: el màrtir
 - 1.2. Les persecucions
 - 1.3. Què era una "religió"
 - 1.4. El paper especial del judaisme
 - 1.5. L'organització eclesial
 - 1.6. El credo
 - 1.7. El culte cristià. La celebració dels sagraments.
2. La celebració del concili
 - 2.1. El paper de Constantí
 - 2.2. Què sabem del concili. La seva organització
 - 2.3. Ossi de Còrdova
3. Les conseqüències que va comportar
 - 3.1. Per a la vida cristiana: el monjo com a model
 - 3.2. La novetat d'una nova "religió"
 - 3.3. El paper de la fe i del credo
 - 3.4. La teologia imperial: unes qüestions noves
 - 3.5. Una organització eclesial renovada
 - 3.6. Una recepció de filosofia i cultura
 - 3.7. La relació amb l'Imperi
 - 3.8. El culte cristià en espais nous

Metodologia d'ensenyament-aprenentatge

El treball és de seminari. D'aquí que sigui fonamental potenciar el diàleg, així com l'exposició i el comentari per part de l'alumnat de determinades qüestions.

Per això es comença amb

Més endavant, en funció del nombre dels alumnes i dels seus interessos, es perfilaran els àmbits més concrets de treball a compartir i es proporcionarà més bibliografia més específica.

Avaluació

Criteris d'avaluació:

- Es comprovarà la consecució dels objectius i estratègies mitjançant els exàmens, els treballs i en la tutoria personal.
- Per tractar-se d'una avaluació continuada es tindrà en compte l'assistència a classe, el diàleg i la participació en les activitats proposades.
- Es valorarà la redacció, la presentació i l'aportació personal especialment en els treballs i activitats.
- Es donarà un valor positiu a la capacitat d'elaborar un judici propi a la llum de la informació adquirida.
- Es valorarà l'assistència a seminaris, conferències o activitats complementàries relacionades amb la matèria.

Tècniques d'avaluació:

- S'avaluaran les competències genèriques en les tutories personalitzades així com les exposicions i el diàleg a classe (10 %).
- Les competències específiques s'avaluaran:
 - Amb un treball elaborat per l'alumne .
 - Les exposicions a classe

Bibliografia bàsica

- ABADÍAS I AURIN, DAVID, *Breu història dels concilis ecumènics* (Emaús 139), Barcelona: Centre de Pastoral Litúrgica 2017.
- ANATOLIOS, KHALED, *Nicea en perspectiva trinitaria. Desarrollos – sentido – legado*, Salamanca: Ediciones Sígueme 2023.
- Anuario Historia de la Iglesia*, vol. 32 (2023).
- BARDY, GUSTAVE, *La conversione al cristianesimo nei primi secoli*, Milano: Ed. Jaca Book 1975.
- BERARDINO, A. DI - STUDER, B. (ed.), *Storia della teologia*, vol. I, *Epoca patristica*, Casale Monferrato: Edizioni Piemme 1993.
- DANIÉLOU, J. – MARROU, I., *Desde los orígenes a San Gregorio Magno*. Tomo I: *Nueva Historia de la Iglesia*, Madrid: Ediciones Cristiandad 1982.
- KELLY, J.N.D., *Primitivos credos cristianos* (Koinonia 13), Salamanca: Ediciones Secretariado Trinitario 1980.
- LAMPE, PETER, *Los primeros cristianos en Roma. De Pablo a Valentín*, Salamanca: Ed. Sígueme 2023.
- ORTIZ DE URBINA, I., *Nicea y Constantinopla*, Vitoria: Editorial Eset 1969.
- ORTIZ DE URBINA, I., *El Símbolo Niceno*, Madrid: Consejo Superior de Investigaciones Científicas 1947.
- VILELLA MASSANA, JOSEP (ed.), *Constantino, ¿el primer emperador cristiano? Religión y política en el siglo IV*, Barcelona: Universitat de Barcelona, Publicacions i Edicions 2015.